

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Urszula Kapustka SSO Agnieszka Skrzekut (sprawozdawca) SSO Katarzyna Kwilosz-Babiś
Protokolant:	insp. Jadwiga Sarota

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2014r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa B. K.

przeciwko Gminie P.

o ochronę posiadania

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zakopanem

z dnia 30 stycznia 2014 r., sygn. akt I C 778/13

1. **zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:**

„I. zakazuje pozwanej Gminie P. naruszania pasa gruntu biegnącego wzdłuż ogrodzenia umiejscowionego na działce ewid. nr (...) położonej w B. aż do drogi polnej przylegającej do w/w pasa gruntu;

II. nakazuje przywrócenie stanu poprzedniego opisanego w pkt I pasa gruntu poprzez zebranie żwiru naspanego na tym fragmencie nieruchomości, wykonanie nasypu ziemi aż do ogrodzenia posadowionego na działce ewid. nr (...) położonej w B. oraz obsadzenie nasypu trawą w fazie krzewienia;

III. zasądza od pozwanej Gminy P. na rzecz powódki B. K. kwotę 517 zł (pięćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu.”,

2. **zasądza od pozwanej Gminy P. na rzecz powódki B. K. kwotę 278 zł (dwieście siedemdziesiąt osiem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka B. K. domagała się zakazania osobom reprezentującym Gminę P. lub działającym na zlecenie Gminy P. naruszania pasa gruntu, stanowiącego część działki ewid. nr (...) położonej w B., na odcinku biegnącym wzdłuż ogrodzenia umiejscowionego na działce ewid. nr (...), aż do granicy z działką ewid. nr (...) obręb B., tj. do urzędzonej na działce ewid. nr (...) obręb B. polnej drogi oraz nakazania pozwanym przywrócenia stanu poprzedniego pasa gruntu jak powyżej poprzez zebranie żwiru nasypanego na tym fragmencie nieruchomości, wykonanie nasypu ziemi aż do ogrodzenia posadowionego na działce ewid. nr (...) położonej w B. oraz obsadzenie nasypu trawą w fazie krzewienia.

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy w Zakopanem powództwo to oddalił (pkt I). Odstąpił od obciążenia powódki kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej (pkt II).

Sąd Rejonowy ustalił, że przedmiotem postępowania jest pas gruntu- skarpa, posadowiona na wschód od ogrodzenia działki ewid. nr (...) położonej w B.. Przedmiotowa skarpa przylega do urzędzonej na działce ewid. nr (...) polnej drogi. Właścicielem działki ewid. nr (...) jest Z. Z., matka powódki, przebywająca na stałe w USA. Powódka znajduje się w posiadaniu przedmiotowej nieruchomości od wielu lat. Natomiast działka ewid. nr (...) stanowiąca w terenie drogę polną znajduje się we władaniu Skarbu Państwa – Starosty (...), zaś jej zarządcą jest Wójt Gminy P.. Działka powódki od strony wschodniej tj. od drogi polnej jest ogrodzona drewnianym płotem osadzonym na podmurówce. Wzdłuż zewnętrznej strony ogrodzenia posadowionego na działce ewid. nr (...) znajduje się fragment gruntu, który stanowił skarpe przylegającą bezpośrednio do płotu i nie był użytkowany jako droga. Właścicielem działki ewid. nr (...) usytuowanej po drugiej stronie drogi na wysokości działki ewid. (...) jest J. J.. Jego nieruchomość została częściowo zajęta pod drogę do szerokości 1,5 m. Przedmiotowa droga prowadzi do pięciu domów mieszkalnych. Po zawężeniu tej drogi przez J. J., który dokonał rozgraniczenia swojej nieruchomości, korzystający z tej drogi mieszkańcy B. A. B., A. Z., J. K. i M. K. mieli znacznie utrudniony przejazd do swoich posesji.

W dniu 31 maja 2013 r. na zlecenie Gminy P. na działce ewid. nr (...) położonej w B. przeprowadzono roboty przy użyciu koparki, polegające na udroźnieniu przedmiotowej drogi i uzupełnieniu ubytków w nawierzchni, poprzez wysypanie drogi żwirem. Podczas wykonywania tych prac poszerzono istniejący szlak drogowy o fragment nieruchomości do zewnętrznego muru ogrodzenia posadowionego na działce ewid. nr (...), poprzez zebranie nasypu ziemi po zewnętrznej stronie ogrodzenia posadowionego na działce ewid. nr (...) i wysypano w tym miejscu żwir. Prace te zostały wykonane, aby umożliwić przejazd do swoich nieruchomości mieszkańcom B. korzystającym z tej drogi. W celu zabezpieczenia ogrodzenia pod kątem jego stabilności powódka w dniu 14 września 2013 r. wykonała drewniane konstrukcje, które wspierały fundamenty ogrodzenia. W dniu 4 października 2013 r. pracownicy Urzędu Gminy P. usunęli drewniane umocnienia płotu powódki.

Przy posesji znajdującej się w samoistnym posiadaniu powódki od strony zewnętrznej ogrodzenia - od drogi - widoczne są ślady po usunięciu skarpy oraz odsłonięty fragment gruntu po usunięciu betonu. Szerokość drogi od ogrodzenia posesji powódki do działki ewid. nr (...) wynosi od 2,35 m do 2,60 m.

W takim stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że choć spełnione zostały przesłanki art. 344 kc konieczne dla ochrony posiadania, to roszczenie powódki nie zasługuje na uwzględnienie. Przychylenie się do żądania powódki doprowadziłoby bowiem do odcięcia kilku posesji mieszkalnych od połączenia z drogą publiczną, a to zdaniem Sądu wymaga oceny tego żądania pod kątem art. 5 kc. W świetle tego przepisu udzielenie powódce ochrony byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

O kosztach Sąd orzekł na zasadzie art. 102 kpc.

Powyższy wyrok powódka zaskarżyła w całości apelacją, wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie powództwa.

Zarzuciła: naruszenie art. 5 kc przez jego błędne zastosowanie; błędnie ustalony stan faktyczny przez przyjęcie, że granica nieruchomości pomiędzy stronami jest bezsporna oraz że powódka nadużywa swojego prawa do ochrony posiadania; naruszenie art. 328 § 2 kpc przez niepełne uzasadnienie wyroku, jego lakoniczność w zakresie zastosowanej klauzuli generalnej z art. 5 kc.

W pisemnym uzasadnieniu wywodziła m.in., że art. 5 kc nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. Problem braku dostępu do drogi publicznej powinien być bowiem rozwiązany w sposób prawem przewidziany.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona i musiała prowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku.

W pierwszym rzędzie stwierdzić jednak trzeba, że w sprawie nie zachodzą uchybienia, które Sąd Okręgowy bierze pod uwagę z urzędu, a których skutkiem byłyby nieważność postępowania – art. 378 § 1 kpc.

Za prawidłowe ocenić trzeba także dokonane przez Sąd Rejonowy istotne ustalenia faktyczne. Kwestia granic przedmiotowych nieruchomości oraz ich własności z uwagi na ograniczoną kognicję Sądu w postępowaniu opartym o art. 344 kc znajduje się poza zakresem niniejszej sprawy.

Nie można podzielić naruszenia art. 328 § 2 kpc. Uzasadnienie Sądu odpowiada regułom uzasadnień wskazanym w tym przepisie. Nie odbierając racji apelującej, że jest ono nieco lakoniczne w części, w jakiej dotyczy zastosowania art. 5 kc stwierdzić jednak trzeba, że nie stoi to na przeszkodzie dokonania kontroli instancyjnej. Sama apelująca stawiając zarzuty co do prawidłowości zastosowania wskazanej normy taką możliwość weryfikacji zresztą potwierdziła.

Przychylić należy się z kolei do zarzutów apelującej w tym ostatnim zakresie, tj. co do możliwości oddalenia powództwa w niniejszej sprawie z powołaniem się na art. 5 kc.

Zważenia wymaga, że instytucja przewidziana w art. 5 kc ma charakter wyjątkowy. Co więcej wskazuje się, że powództwo o ochronę posiadania może zostać oddalone z powołaniem na ten przepis tylko w razie rażącej kolizji roszczenia z zasadami współzycia społecznego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 1974 r., sygn. II CRN 79/74). W wyroku z dnia 28 lipca 1970 r., sygn. III CRN 172/70 Sąd Najwyższy stwierdził, że w sprawie o naruszenie posiadania ocena, że roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego pozostaje w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego może znajdować usprawiedliwienie w okolicznościach wyjątkowych, tym bardziej wyjątkowych, im bardziej naruszający posiadanie nie stroni od dalszych aktów samowoli.

Nadto zgodnie z utrwalonym w judykaturze stanowiskiem nie może powoływać się na omawianą instytucję ten, kto sam takie zasady narusza (tak Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 12 czerwca 2013 r.) . Słusznie podnosi natomiast apelująca, że brak dostępu kilku posesji w B. do drogi publicznej nie uprawniał Gminy do samowolnego naruszenia apelującej w posiadaniu. Brak było bowiem przeszkód aby dążono do rozwiązania tego problemu na drodze prawnej, a to poprzez ubieganie się o ustanowienie odpowiedniej służebności, czy też wystąpienie o wywłaszczenie lub rozgraniczenie. W sytuacji, gdy pozwana Gmina takich możliwości uprzedniego uregulowania stanu rzeczy nie wykorzystwała w sposób przewidziany prawem i podjęła samowolne działania względem nieruchomości znajdującej się w posiadaniu apelującej, to takie jej działanie niewątpliwie musi być oceniane jako godzące w zasadę uczciwości i poszanowania prawa cudzej własności.

Podkreślenia nadto wymaga, że przedmiotowy brak dostępu do drogi publicznej był następstwem kolejnych działań pozwanej, na skutek których to J. J. dokonał rozgraniczenia swej nieruchomości, utrudniając w ten sposób dostęp do drogi publicznej korzystającym z niej dotychczas mieszkańcom B.. Inaczej sytuacja przedstawiałaby się zapewne gdyby taki brak dostępu był konsekwencją działań apelującej.

W stwierdzonych okolicznościach w żaden sposób nie można zatem przyjąć aby apelująca występując o ochronę posiadania nadużywała swego prawa.

Niezależnie od tego podkreślić należy, że zgodnie z jednolitym w omawianym przedmiocie stanowiskiem doktryny i judykatury dla zastosowania przepisu art. 5 kc koniecznym jest wykazanie, która to konkretnie zasada współzycia społecznego została naruszona, przy czym ciężar dowodu spoczywa tu zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 6 kc na tym, kto na przepis ten się powołuje (por. m.in. wyrok SN z 20 grudnia 2006 r., sygn. IV CSK 263/06, wyrok SN z 31 maja 2006 r., sygn. IV CSK 149/05). Nie wskazał Sąd Rejonowy natomiast, jakie zasady współzycia miałyby być naruszone w niniejszej sprawie, gdyby żądanie zostało uwzględnione.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji na zasadzie art. 386 § 1 kpc.

Zmiana wyrzeczenia co do istoty sprawy wymagała także zmiany orzeczenia o kosztach. Orzeczenie w tym zakresie oparto na zasadzie art. 98 § 1 kpc, obciążając pozwaną kosztami postępowania poniesionymi przez powódkę, a na które to składały się opłata od pozwu w wysokości 200 zł ustalonej zgodnie art. 27 pkt 7 w zw. z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wydatki na koszty dojazdu w wysokości 144 zł przyznane na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy, koszty zastępstwa procesowego (156 zł) wraz z opłatą od pełnomocnictwa (17 zł) obliczone na podstawie § 8 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz ustawy o opłacie skarbowej z dnia 16 listopada 2006 r.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 98 §1 kpc. Na koszty te składała się opłata od apelacji w wysokości 200 zł obliczona na podstawie art. 27 pkt 7 w zw. z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz koszty zastępstwa procesowego apelującej w kwocie 78 zł, których to wysokość wynika z § 8 pkt 4 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

(...)

(...)